

Whiskyresan 15 januari 2022

Väder: Klart med en del slöjmoln. Temperaturen varierade från -5,5 till + 1,5 °C och svag V vind (2 m/s), nästan vindstilla på morgonen.

Lokaler: Grötvik (Anders Wirdheims fågelmtning) (G), Hemmeslöv (Riviera) med förmiddagsfika (H) samt Sandön (S) med eftermiddagsfika för en del. ER = längs vägen.

Vi som var med: Anders & Eva B, Ola B, Jan B, Göran C, Staffan J, Per & Carina, Johan S och Jan F. På provningen på kvällen dessutom Anders L, Per-Stefan H, Per-Sture L, Peter S och Roger J,

Övrigt: Whiskyresa nr 22 fick också den genomföras i Coronans tecken. Pandemin slog till igen och nya restriktioner infördes knappa två veckor innan vi skulle åka. Övernattningen nere i Skåne Tranås fick ställas in igen och vi fick hålla oss till en dags fågelskådning och sedan whiskyprovning via ZOOM på kvällen. På provningen på kvällen var Göran, Staffan, Jan F och Jan B hemma hos mig det vill säga samma gäng som åkte i minibussen under dagen. För egen del började morgonen med en felkalkyl. Jag hade inte räknat med att få skrapa rutan på bussen med en undermålig isskrapa, så jag anlände till Jan F fyra minuter försenad. När vi sedan skulle plocka upp Jan B så såg vi inte honom i mörkret utanför hans hus och Staffan hade inte kommit ännu. Det hela ordnade dock upp sig till dess att vi skulle möta Johan, Per och Carina på trafik kontrollplatsen utanför Hjortsberga. Den var helt tom när vi gled in fem minuter efter utsatt tid. Det löste sig dock genom telefonkontakt och det visade sig att de stod borta på parkeringsplatsen vid rondellen i stället. Därefter kunde vi påbörja färden mot Halmstad och Grötvik för att leta upp Widdes hus.

Det lyckades ganska snart och i sällskap med två andra skådare började vi att vänta in dvärgsparven på fågelmatningen. Det behövdes tubkikare och Per och jag gick bort för att hämta dem i bilarna. Råkor skrånade från träden bredvid parkeringen och Anders & Eva rullade in på parkeringen när vi kom bort till bilarna. Grågås flög över och från havet hördes gråtrutar. Vid fågelmatningen kunde vi ganska snabbt notera pilfinkar, bergfinkar och starar. En stenknäck dök upp och lite längre bort satt flera ringduvor. Även rödhake och två turkduvor besökte matningen men av sparven såg vi inte en skymt. Efter en stund kom Anders ut. Han hade försökt att ringa mig på ett felaktigt nummer som han hittade på Hitta.se. Fågeln satt under ett buskage vid sidan av hans hus där vi inte kunde se den. Efter en stund blev den bortkörd av några bråkiga starar och försvann. Så gjorde även vi i riktning mot Båstad och Hemmeslöv för att leta efter den sibiriska knölsvärtan. Vid parkeringen blev jag lite fördröjd då jag stötte på Carl-Axel Bauer och en annan gammal bekant. Gransångare lockade från skogsridån när vi gick ner mot stranden. Där fanns flera skådare och efter en stunds letande hittade Johan knölsvärtan i en flock med framför allt sjöorrar. Förmiddagsfikat intogs och därefter mer skådande på knölsvärtan. Där låg också bergänder, svärter och svarthakedoppingar på bra observans. Även knipa, småskrake, skäggdopping, smålom och storskarv kunde påföras artlistan. Måskvartetten blev givetvis komplett. För de flesta blev väl knölsvärtan en Lifer, så även för undertecknad som endast sett amerikansk knölsvärta tidigare. Då på häckplats i Kanada, då den fortfarande bara var en underart till svärta, samt i Alaska.

Dags för förflyttning till lokal nummer tre och den sista för dagen, Sandön vid Utvälinge blev målet. Ingen hemmamatch denna dag men väl en grön gräsmatta. Bland det första vi hörde när vi kommit ut från bilarna var drillandet från storspov. Det är alltid lika härligt att stiga ut vid Sandön mitt i vintern och mötas av storspoven. Gott om gäss, kanadagås, grågås och vitkindad gås till en början och efter en stund upptäckte vi även bläsgås. Johan hittade en strandskata borta vid Sandöns östra kant. En mycket vacker gammal havsörn satt på en sten inne i viken och spanade ut över maten. Kanske siktade han in sig på något lite mer exklusivt bland änderna, både stjärtand och bläsand fanns inom räckhåll. En havstrut tryckte ner en död flundra och såg sedan ut som en flundra själv. En gärdsmyg knattrade från vassen nedanför oss. På revet väster om Sandön låg det tre knobbsälar och gosade sig. En subadult havsörn uppvaktade flitigt en dykande storskarv men gav till slut upp och skarven kunde lyfta och flyga ut till lugnare vatten.

Vi promenerade ner till den något svårgångna bron ut till Sandön (Man plockar bort brädorna på bron under vintern.). Där i kanten på vasshavet kunde vi höra en vattenrall grymta och även pingpong spelandet från några skäggmesar. Då hade klockan rusat i väg till 14.30 och det var dags för oss i bussen att vända hemåt. De andra stannade kvar och åt upp sin eftermiddagsfika. Vi i bussen skulle ju hinna med att köra runt till alla för avlastning och omlastning och därefter också köra upp bussen till PeGe innan det var dags att starta upp den första provningen vid 18.30. Det gick även om marginalen inte var så överdrivet stor.

Stort tack till alla som medverkade för att vi ändå skulle få en trevlig dag med fågelskådning och whisky, trots pandemin. Nästa år hoppas vi givetvis på att det finns möjlighet att genomföra resan med övernattninng nere i Skåne Tranås. Datum för den resan blir då **14 – 15 januari 2023**.

Nedan följer **artlistan över observerade fåglar**. Nya arter för whiskyresan blev *sibirisk knölsvärta* och *vattenrall*. Den sibiriska knölsvärtan är ju en ganska ny art och fram t.o.m. 2019 finns det 5 godkända fynd i Sverige. Vattenrallen är ju inte heller helt enkel att registrera på vintern och det har vi helt enkelt inte lyckats med förrän nu. Även skäggmes och gransångare har vi inte sett alltför många gånger tidigare. Båda har setts vid två tillfällen innan årets obsar. Strandskata har vi bara sett vid ett tillfälle tidigare.

Artlista Σ 58 arter

01. Knölsvan	H, S	31. Storspov	H
02. Sångsvan	S	32. Skrattmå	PNC
03. Bläsgås	S	33. Fiskmå	PNC
04. Grågås	PNC	34. Gråtrut	PNC
05. Kanadagås	S	35. Havstrut	PNC
06. Vitkindad gås	S	36. Tamduva	ER
07. Bläsand	S	37. Ringduva	G
08. Gräsand	PNC	38. Turkduva	2 G
09. Stjärtand	1 hanne S	39. Gröngöling	1 H
10. Vigg	S	40. Större hackspett	1 H
11. Bergand	H	41. Gärdsmyg	S
12. Ejder	H	42. Rödhake	G
13. Sjöorre	H	43. Koltrast	PNC
14. Svärta	H	44. Gransångare	1 H
15. Sibirisk knölsvärta	1 H	45. Skäggmes	flera S
16. Knipa	H, S	46. Blåmes	PNC
17. Storskrake	S	47. Talgoxe	PNC
18. Småskrake	H	48. Skata	
19. Fasan	S	49. Kaja	
20. Svarthakedopping	H	50. Råka	
21. Skäggdopping	H	51. Kråka	
22. Smålom	H	52. Korp	
23. Storskarv	PNC	53. Stare	G
24. Gråhäger	H	54. Pilfink	
25. Röd glada	ER	55. Bergfink	
26. Havsörn	2 H, 1 ER	56. Grönfink	G
27. Ormvråk	ER	57. Gråsiska	H
28. Tornfalk	ER	58. Stenknäck	G
29. Vattenrall	1 hörd S		
30. Strandskata	1 H		

Lite om whiskyn

Årets provning hade inget särskilt tema annat än att vi provade whisky från flera nya destillerier. Provningen delades upp i tre perioder med 2 typiska Pre-dinner Malts i första, två lite dessertanpassade i provning två samt två typiska, rökiga Post-dinner Malts i den tredje.

Whisky nr 1 var en 13-åring från *Craigellachie Distillery* buteljerad i serien Golden Casks av McDuff. Buteljerad vid cask strength med en alkoholhalt på 54,6 %. Det var flaska 54 av 189 och den var lagrad på bourbonfat. Den salufördes i Sverige under numret 50648 och kostade 1 049 kr. Destilleriet grundades i slutet på 1800-talet av Alexander Edward och Peter Mackie. Den senare har också blivit känd som grundare av whiskyhotellet nr 1 Craigellachie Hotel. Han var involverad i flera andra skotska destillerier bland annat Lagavulin på Islay där han kom i dispyt med granndestilleriet Laphroaig och grundade det mytomspunna Malt Mill Distillery. Det byggdes intill Lagavulin för att efterlikna Laphroaig och var i bruk upp till 1960. Det används i filmen *Angel's Share* där man hittar ett fat med Malt Mill i ett lagerhus på Balblair Distillery i norra Skottland. Det sägs bara finnas en flaska Malt Mill kvar i världen och den finns på Lagavulin, men om den är äkta därom tvistar de lärde. Peter Mackie grundade också den kända blenden White Horse där Lagavulin är en vital spelare. Craigellachie tillhör den så kallade Dewargruppen och ägs numera av Baccardi sedan Diageo tvingats sälja av Dewargruppen av konkurrensskäl. Andra destillerier i den här gruppen är Aberfeldy, Aultmore (som också grundades av Peter Mackie), Royal Brackla samt McDuff som buteljerar sin whisky under namnet (Glen) Deveron. Craigellachie buteljerar ofta sin egen whisky på primtal – 13, 17, 19 och 23 år till exempel. Den har blivit eftertraktad av whiskynördar och säljer ofta slut snabbt när den släpps av oberoende buteljerare. Vi har tidigare år 2016 provat deras 17-åring. Whiskyn vi provade i år upplever jag som en typisk bourbonlagring med tydliga vaniljtoner i lukt och smak, bra sötma, banan, gröna äpplen och tydlig ekpåverkan från faten i eftersmaken. Den får 8 p.

Whisky nr 2 kom från det för oss nya destilleriet *Glen Moray* och var lagrad 16y på nya fat av amerikansk ek. Den buteljerades vid cask strength med en alkoholhalt på 52,8 %. Den såldes på Systembolaget under nr 40886 för 1 349 kr. Det är ett släpp i deras serie Private Edition, som kommer någon gång per år, och tappades från fat 5071. Destilleriet var först ett ölbryggeri som startade 1830 men som 1897 byggdes om till whiskydestilleri. Det ligger i utkanten på staden Elgin och har ett mycket trevligt besökscenter med ett bra café. Ägs i dag av ett franskt företag La Martiniquaise som växlat upp destilleriet från 2 miljoner liter per år till att i dag producerar närmare 6 miljoner och av dessa går 2 miljoner till maltwhisky. Det finns många släpp att välja på i Systembolagets utbud i dag. Från att ha varit ett lite anonymt och blekt destilleri tycker jag att det kommit fram ett intressant, spännande och satsande destilleri med bra produkter. Den whisky vi provade har en tydligt mer stram karaktär än whisky nr 1 med en mindre uttalad sötma. Det finns vaniljtoner, kola och en mjuk, lätt oljigt behaglig konsistens i munnen som klingar ut i en lång tilltalande eftersmak. Den får 8,5!p

Whiskey nr 3 kommer från Irland och Dublindestilleriet *Teeling*. Det grundades 2015 och var då det första nya destilleriet i Dublin på 125 år. Familjen Teeling ägde tidigare destilleriet Cooley, som ligger en bit norr om Dublin, och som var det första nya destilleriet på Irland sedan all irländsk whiskytillverkning koncentrerats ner till det stora Middleton utanför Cork. De släpper märken som Connemara (rökig) och Tyrconell (icke rökig) i ett flertal buteljeringar. Cooley såldes 2011 till Jim Beam och vid försäljningen behöll familjen ett större lager av whiskey som de sedan använt när man släppt whiskey under namnet Teeling. Whiskeyn vi drack är 13 år gammal och ingår i deras serie Brabazon Bottling som nr 4. Den har fått en slutfinish på över två år i vita portvinsfat från Carcavelos och buteljeras vid 49,5 %. Distriktet ligger alldeles öster om Lissabon och har anor sedan 1700-talet, men i dag finns endast en mindre vingård kvar i området. Det gör den här buteljeringen extra unik. Den såldes

under numret 40 928 till ett pris på 999 kr och 10 000 flaskor producerades totalt. Teeling Distillery ligger i stadsdelen Newmarket där familjen Brabazon tidigare under 300 år varit en dominerande faktor. Whiskyn i den här serien är tänkt att vara en länk mellan dåtid med Brabazons och nutid/framtid med Teellings. Destilleriet ligger vid ett vackert torg som Brabazon anlagt. I dag har Baccardi köpt in en mindre del i aktieportföljen. Whiskeyn vi provade var, liksom all irländsk whiskey, trippeldestillerad vilket ger en mjukare produkt än den skotska. Den hade toner av persika/ananas och i smaken vit choklad. En viss kryddighet kändes i eftersmaken. Lätttrycken, angenäm med tydliga desserttoner och en viss komplexitet, som man fick jobba på, och jag ger 8p.

Whiskey nr 4 kommer också den från Irland, från världens äldsta destilleri *Bushmills*. De anger själva att destilleriet är från 1608. Det är dock en sanning med modifikation då det var ett mer än 100 år långt uppehåll från 1600-talet till det återöppnades 1784. Destilleriet ligger i Nordirland bara några km från den norra kusten och Giant's Causeway. Whiskeyn vi provade destillerades 2011, har fått en slutlagring på röda dessertvinsfat från Banyul och buteljeras vid 53,2 %. Den salufördes under nummer 40 862 och kostade även den 999 kr. Det är ovanligt med whiskey från Bushmills vid cask strength och det här är den första buteljeringen som släpps sedan början på 2000-talet. Whiskey från Bushmills är som övrig irländsk whiskey trippeldestillerad men den framställs endast på mälat korn. Den irländska whiskeyn var väldigt framgångsrik under början på 1800-talet och konkurrerade ut den skotska whiskyn. Då införde man på 1850-talet en extra skatt på mälat korn som användes på Irland. Det gjorde att man började producera whiskey på både mälat och omälat korn så kallad Pot-still Whiskey för att hålla ner priserna. Smakbilderna blev då annorlunda och skotsk whisky tog över på världsmarknaden igen. I dag producerar man både maltwhiskey och pot-still whiskey på Irland och den senare har fått en renässans. Bushmills tillhör i dag whiskyjätten Diageo och är Irlands näst största destilleri efter jätten nere i Middleton. Whiskeyn vi provade var som sagts en maltwhiskey med kraftig smak. Mycket smörkolatoner i både doft och smak, svarta vinbär och en viss kryddighet ger 8,5p och en passande dram till en dessert.

Whisky nr 5 kommer från det lite mindre kända destilleriet *Ardmore*, som ligger strax utanför Speysides östra gräns drygt 5 mil från Aberdeen. Det har tidigare inte gått att besöka destilleriet men i dag har man öppnat ett besökscenter för att ta emot besökare. Symbolen för destilleriet är en kretsande kungsörn, vilket säkert inte är ovanligt att man ser över destilleriet. Ardmore hör i dag till Suntory Beam och är ett ganska stort destilleri med en årsproduktion på knappt 5 miljoner liter. Av dessa utgöts den lätt rökiga Ardmore 55 % medan resten av produktionen är en örökig whisky kallad Ardlair som endast används till att göra blended whisky. Den rökiga Ardmore har en fenolhalt på 12 – 14 ppm och görs på rökig högländsmalt, vilket ger en annorlunda rök jämfört med den som kommer från de kustnära rökdestillerierna. Ardmore har traditionellt hållit fast vid sin rökiga karaktär när nästan alla andra destillerier i Högländerna övergav den. Ardmore används bland annat i den storsäljande blenden Teachers namngiven efter destilleriets grundare Adam Teacher. 2020 provade vi en 20 år gammal destilleributeljering från Ardmore. Årets whisky var buteljerad för den svenska buteljeraren Selected Malts i samarbete med Whiskykalendern. Den destillerades 2011 på ett bourbonfat och var 11 år gammal när den buteljerades vid fatstyrkan 52,3 %. Whiskyn salufördes under nummer 50 392 och kostade 673 kr för 50 cl. Endast 341 flaskor kunde produceras från fatet. Den har tydliga vaniljtoner, bra sötma, äppeltoner och en finessrik rök som inte dominerar, en tydlig 9!

Whisky nr 6 kom från det kända destilleriet *Talisker* på Isle of Skye. Destilleriet grundades 1830 och tillhör i dag Diageo. Det är ett av de sex ursprungliga destillerierna i företagets kända serie Classic Malts. Under den första delen av sin produktionstid fram till ungefär 1920 trippeldestillerades Talisker men i dag är den på typiskt skotskt vis dubbeldestillerad. Det har länge varit det enda destilleriet på Skye fram till dess att Torabhaig grundades på södra delen av ön 2016. Det är Diageos mest besökta destilleri då strömmen av turister ut till Isle of Skye

är mycket stor. Taliskers whisky har en tydlig kustkaraktär med tånginslag och sälta. Fenolhalten är satt till mellan 20 – 25 ppm vilket är klart mindre än destillerierna på Islay som de flesta ligger mellan 30 – 55 ppm. Vi provade 2018 deras portvinslagrade Port Ruighe med en alkoholstyrka på 45,8 %, vilket är den vanliga alkoholstyrkan för destilleributeljeringar från Talisker. Den något ojämna siffran kommer från den gamla måttsatsen för alkoholstyrka kallad proof. Den användes i engelska flottan där man dagligen delade ut rom till sjömännen. Den skulle vara av styrkan 100 proof vilket är drygt 54 %. Det provades med ett krutprov där krutet dränktes in med rom. Höll rommen alkoholstyrkan 100 proof eller högre kunde det blöta krutet antändas. Sjunger alkoholstyrkan under 100 proof innehåller alkoholen för mycket vatten och man kan inte tända krutet. Alkoholstyrkan 80 proof motsvarar 45,8 % som Talisker använder för sin buteljering. Whiskyn vi provade ingick i Diageos årliga släpp av Special Release som buteljeras vid cask strength. Den vi provade var 2020 års utgåva och hade fått en finish på karibiska romfat och med en alkoholhalt på 57,9 %. Det är första gången Diageo använder sig av den här finishen. Whiskyn är 8 år gammal, vilket var den ålder man använde på Talisker förr, ända till dess att man 1988 lanserade serien Classic Malts då man gick upp på en 10-åring. Den lite yngre buteljering ger en ”råare” smak, väldigt kraftfull med mycket tång, sälta och kraftig rök. Whiskyn saluförs under numret 11 679 och kostar 1 049 kr. Att bland denna kraftiga rökighet och Taliskers typiska pepprighet finna toner av kokos från romfaten är spännande. En klar 9!

Hemmeslöv strand vid Riviera 2022-01-15

Sandön 2022-01-15